

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.12.1981, sp. zn. Cpj 251/81, ECLI:CZ:NS:1981:CPJ.251.1981.1

Číslo: 22/1982

Právní věta: Statutární orgán hospodářské organizace před soudem prokazuje své oprávnění jednat za organizaci zpravidla listinou o svém ustanovení, jiný pracovník zpravidla pověřením.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 22.12.1981

Spisová značka: Cpj 251/81

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Jednání právnických osob, Organizace socialistické, Řízení před soudem, Účastníci řízení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 21 109/1964 Sb. § 44

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V soudní praxi se opakovaně zjišťuje, že soudy nevěnují pozornost zkoumání způsobilosti být účastníkem občanského soudního řízení, zejména jde-li o organizace; zpravidla se spokojí s označením, které je uvedeno v návrhu, a ani se pozastavuje nad tím, jestliže se bez zdůvodnění toto označení v průběhu řízení mění. Jednou z příčin toho jsou nejasnosti při výkladu a používání příslušných ustanovení právního řádu, přestože některé sporné otázky byly vyloženy již v zobecňujících materiálech bývalého Nejvyššího soudu, popřípadě v judikatuře uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (jak se dále na ni v potřebných souvislostech poukazuje).

Statutární orgán hospodářské organizace před soudem prokazuje své oprávnění jednat za organizaci zpravidla listinou o svém ustanovení, jiný pracovník zpravidla pověřením.

Jestliže podle ustanovení § 21 odst. 1 o. s. ř. za organizaci jedná její pracovník, jde o úkony organizace samotné na rozdíl od zastoupení, při němž jedná za organizaci zástupce jménem organizace. I když jde o jednání statutárního orgánu, je třeba prokázat skutečnost, že jednající je statutární orgánem. Může tak učinit listinou o svém ustanovení, výpisem z podnikového rejstříku, popřípadě jiným důvěryhodným způsobem. 1)

Oprávnění jiného pracovníka organizace než statutárního orgánu jednat za organizaci vyplývá z organizačního řádu (či jiného organizačního předpisu upravující vnitřní organizaci uvedeného subjektu) nebo je k takovému jednání v konkrétním případě pověřen. 2)

Jestliže oprávnění jednat za organizaci před soudem vyplývá z organizačního řádu, může listinu, již se jenom osvědčuje zmíněné oprávnění, vydat i jiný než statutární orgán.

Jestliže se však tímto pověřením teprve zakládá oprávnění pracovníka za organizaci před soudem jednat, nahrazuje se tím buď nedostatek vnitřního organizačního předpisu, nebo dochází k odchýlení se od něho nad jeho rámec, a pak takové pověření může vydat jen statutární orgán, tj. orgán, který je oprávněn jednat za organizaci ve všech věcech (§ 44 odst. 1 hospodářského zákoníku). Takovým pracovníkem není vedoucí odštěpného závodu, protože ten je oprávněn činit sice všechny právní úkony jménem organizace, ale jen úkony týkající se závodu.

1) Jednání za organizaci a za stát v jejich zastupování v podrobnostech upravuje instrukce ministerstva spravedlnosti z 18. 9. 1964 č. j. 991/64-L o účasti organizací a státu v soudním řízení a o jejich zastupování (uveřejněná pod č. 18 v částce 10/1964 Sbírky instrukcí a sdělení ministerstva spravedlnosti) ve znění instrukce ministerstva spravedlnosti ČSR (uveřejněné pod č. 5 v částce 4 - 8/1974 Sbírky instrukcí a sdělení ministerstva spravedlnosti ČSR). Viz také sdělení č. 11 [chybně označené jako č. 7], uveřejněné v částce 4 - 6/1976 Sbírky instrukcí a sdělení ministerstva spravedlnosti ČSR, obsahující nový organizační řád České státní spořitelny.

2) Srov. k tomu: K pochybením v označování zástupců dochází i tehdy, je-li účastníkem řízení socialistická organizace a za ni v řízení jedná pověřený pracovník. Tu nejde o zástupce účastníka ve smyslu ustanovení § 24 o. s. ř., nýbrž o pověřeného pracovníka jednajícího za organizaci ve smyslu ustanovení § 21 o. s. ř. Proto není správné uvádění těchto pracovníků jako zástupců organizace v záhlaví rozhodnutí. Na tomto důsledku ustanovení § 21 o. s. ř., jež stanoví označení účastníků [a těch osob, které za ně jednají] v občanském soudním řízení, nemění ničeho ani ustanovení § 22 hospodářského zákoníku (sborník I Nejvyššího soudu ČSSR, SEVT, Praha 1974, str. 109-110). Často je nesprávně uváděno, že organizace je „zastoupena právním referentem“, ačkoli v takovém případě nejde o zástupce účastníka řízení ve smyslu § 24 o. s. ř., nýbrž o pracovníka pověřeného jednat za organizaci (§ 21 o. s. ř.) [sborník I Nejvyššího soudu ČSSR, SEVT, Praha 1974, str. 164].